

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри
В.Я. Звиняцьковський

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія зарубіжної літератури. Реалізм

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 014 Середня освіта, 035 Філологія

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність Мова та література (російська), Переклад (українська, російська, польська)

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 014.02, 035 Мова і література (російська), Переклад (українська, російська, польська)

(назва спеціалізації)

факультет грецької філології та перекладу

(назва факультету)

Робоча програма «Історія зарубіжної літератури. Реалізм» для студентів
(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки 014 Середня освіта, 035 Філологія, спеціальностей «Мова та література (російська)», «Переклад (українська, російська, польська)».

Розробники: к. ф. н., старший викладач Волік Н.А., к. ф. н., доц. Гусєва О.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

В.о. завідувача кафедри В.Я. Звиняцьковський

(підпис)

(Звиняцьковський В.Я.)
(прізвище та ініціали)

© Волік Н.А., 2020 рік
© Гусєва О.І., к. ф. н. доц.
2020 рік
© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>035 Філологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: <u>«Переклад (українська, російська, польська)», «Мова та література (російська)»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>«Інтерпретація «Кармен» П. Меріме в искусстве»</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 30		5-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		59 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		1 год.	
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%) для денної форми навчання: ауд. заняття – 40 %, самостійна робота - 50%, індивідуальна робота – 10%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс західноєвропейського та американського реалізму охоплює період з початку 1830-х років до початку 1870-х років. Однак це тимчасове «членування», як і всяка датування етапів розвитку літератури і мистецтва взагалі, умовно, на формування реалістичного мистецтва вплинули як твори економістів Англії та істориків переважно Франції, так і роботи натуралістів XVIII і XIX століть. Реалізм XIX століття виходить з ідеї соціально-тимчасової детермінованості явищ і характерів, з необхідності класифікувати явище, виявляти його соціальні корені і розвиток, а не тільки показувати (як це робив романтизм) загальнолюдські, глобальні явища в психіці і світобудову - як уже сформовані і позачасові, Вивчення історії та теорії реалізму і романтизму XIX століття передбачає проведення постійних аналогій і протиставлень реалізму і романтизму, починаючи з двох типів світосприйняття на «до авторському» етапі творчості. Слід звернути увагу на зв'язок і відмінність реалізму XVIII століття — раціоналістичного, розкриває загальне, і реалізму XIX століття, яка звертається і до загального, і до індивідуального.

Реалізм в цілому тяжіє до зображення широких картин, до досліджень причин і наслідків, тому його основним жанром стає роман — соціальний, соціально-психологічний, рідше — роман виховання, бо останній тип пов'язаний з особистістю однієї людини, однак риси роману виховання присутні майже в кожному реалістичному романі, де представлена еволюція характеру.

Найзначнішим явищем в літературі даного періоду є французький реалізм. Його концепція складається в «Передмові до "Людської комедії"» і в «Етюдів про Бейля» Бальзака, а також у роботах Стендаля «Расін і Шекспір», «Вальтер Скотт та "Принцеса Клевська"» і в листі до Бальзака з приводу його статті про роман «Пармська обитель». Важливе значення мають також щоденники і листи Стендаля, передмова П. Меріме до роману «Хроніка часів Карла IX» і глава VIII з цього роману. Саме в цих працях ми знаходимо обґрунтування основного принципу відображення в реалізмі, закони відтворення реального світу, уявлення про зв'язки людини та суспільства, предмет зображення, форми відтворення дійсності, вказівку на специфіку стилю і роль автора. Етап Флобера ера (велике значення мають його листи) повинен представити зміни в принципах відображення дійсності - об'єктивність замість авторського коментаря і скептицизм. Необхідно показати його зв'язки з парнасцями, Бодлером і «реалістами».

Англійська література відрізняється своїм нонконформізмом, ідеями моралі, проведеними через всі сюжетні ходи і характери, демократичністю персонажів порівняно з французьким типом літератури. Особливої уваги потребує еволюція жанру роману у Діккенса: роль казкового початку, перехід від гумору до сатири, авторська концепція реально існуючої, але не поміченою людьми зв'язку з усім, що визначає появу передчуттів, таємниці, несподіваних дізнавань, щасливих кінцівок та ін. Треба вказати на зв'язок з методом Бальзака та на відміну від нього. У концепції світу і характеру у Теккерея слід звернути увагу на передмову до романів "Ньюкоми" і "Історія Пенденіса", де автор представляє своє ставлення до розвитку світу і людини, ролі інтриги в романі. Етап Теккерея варто співвіднести з етапом Флобера. Особливу увагу слід приділити романтичним і передромантичним тенденціям в англійському романі і в англійській поезії "постромантизму" і прерафаелітів, а також появі містичних мотивів в ній.

При аналізі німецької літератури вимагають ретельного вивчення основи естетики Гегеля, специфіка романтичних і реалістичних тенденцій у поезії Р. Гейне, а також поєднання історичних, міфологічних і сучасних тем у німецькій драматургії, в якій закладаються основи реалістичної психологічної драми кінця XIX століття.

Курс «Історія зарубіжної літератури. Реалізм» є основоположною ланкою в філологічному освіту, оскільки розглядає один з найбільших етапів історико-літературного процесу, протягом якого сформувалася класична зарубіжна література

Вивчення курсу зарубіжної літератури XIX століття перебуває в тісному зв'язку з вивченням інших дисциплін вузівської програми, таких як: «Історія зарубіжної літератури (попередніх періодів)», «Вступ до літературознавства», «Філософія», «Історія російської літератури», «Історія української літератури» та ін.

Мета курсу.

Оволодіння низкою теоретичних понять, пов'язаних зі специфікою та історією створення творів літератури даного періоду, світоглядом і естетичними уявленнями епохи, системою жанрів досліджуваної літератури.

Знання змісту найбільш значущих творів, своєрідності епохи їх написання, жанрової специфіки, місця в історико-літературному процесі XIX століття.

Створення уявлень про закономірності й особливості розвитку зарубіжної літератури XIX століття в цілому і в окремі періоди, про зв'язки творів з літературою Середньовіччя, романтизму, а також літературою інших країн.

Програма курсу призначена для вивчення протягом другого семестру. Передбачає 16 годин лекційних і 12 годин практичних занять, 32 години самостійної роботи.

Форми контролю: опитування на практичних заняттях; ІНДЗ; МКР, контроль самостійної роботи студентів.

Підсумковий контроль – іспит.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Реалізм у Франції XIX століття.

Тема 1. Естетика реалізму. Соціально-історичні та естетичні передумови становлення реалістичної системи. Основні етапи її розвитку, періодизація історії літератури. Історія терміна і поняття реалізм. Співвідношення реалізму і романтичної традиції в 1830-1840-х і 1850-1870-х роках: «романтизм» Меріме, Стендаля, «еклектизм» Бальзака, романтичне та реалістичне у Гейне, романтична традиція у Діккенса, антиромантизм Флобера, своєрідність пізнього романтизму Гюго, Ж. Санд, становлення естетики реалізму. Реалізм і історизм. Поворот літератури до справжньої дійсності і зображення її в тимчасовій та історичній структурності. Реалістичний соціальний ідеал і аналітизм. Пафос критичного (соціального) реалізму і герой сьогодення і майбутнього.

Поняття про реалістичний характер як єдність типізуючого і індивідуалізуючого початків. Поняття про реалістичний тип і соціально-психологічний детермінізм.

Реалізм XIX століття як «сумна сага про загибель людської особистості». Початок суб'єктивізації і нова діалектика родових почав в романі. Осягнення суспільства і зрушення в романній структурі, розвиток жанрових модифікацій роману-кар'єри; роману виховання; сімейного роману. Особливості розвитку історичного жанру. Приватне та соціально-історичне. Затвердження класичних форм соціального роману - о. де Бальзак, Ч. Діккенс,

У. М. Теккерей. Критичний реалізм як провідний напрям в літературі 1830-1840-х років в його національних формах.

Поразка революції 1848-1849 років. Домінування буржуазності в політиці, суспільному житті та соціальній психології. Основні соціально-політичні процеси часу як відображення панування філософії, етики та моралі «середнього класу». Критика епохи «буржуазного міщанства» і її вплив на письменників-реалістів періоду.

Актуалізація романтичних традицій в літературі 1850— 1860-х років: Геббель, Вагнер, Шторм, Раабе, Ібсен, Лонгфелло, Торо. Співіснування романтизму й реалізму в поезії Гейне 1840-1850-х років, Бодлера і Уїтмена.

Нові риси реалізму. Критика концепції «кризи реалізму». Реалізм 1850-1880-х років - новий етап в досягненні єдності людського характеру і соціальної дійсності. Зрушення в естетиці пізніх Бальзака, Діккенса і Теккерея: досягнення глибини людини і поетика психологізму в їх пізніх творах; розвиток романної структури і нові форми оповіді; драматизація, співвідношення епосу, лірики і драми в романі (Дж. Еліот); розгортання побутової тематики і тим, пов'язаних з приватним життям людини. Автор і герой в зестетику і романістиці Флобера, новаторство і новий тип соціального аналітизму і художнього психологізму. Німецька новела (Шторм і Раабе) і поняття «поетичного реалізму». Новий рівень досягнення людини в поезії: Бодлер і Вітмен. Концепція людини і поетичні принципи.

Характер історизму та історичний скептицизм суспільної свідомості зпохи.

А. Шопенгауер як виразник суспільного скептицизму. Характер його філософської етики та її значення для культури; Р. Вагнер, В. Раабе, Л. Толстой і протест культури і літератури проти буржуазного позитивізму і раціоналізму. Історичні жанри: погляд художників у віддалене минуле (Теккерей, Флобер, Мейєр) як форма аналізу та критики сучасності і полеміки з офіційною культурою (національно-історичною). Історичний песимізм і твердження через художню історію вічних істин (романи та історичні новели Мейєра, шторму і Раабе).

Природа естетизму в західноєвропейських літературах: парнасці і літературні імпресіоністи (Гонкури) у Франції, прерафаеліти в Англії. Початок натуралізму і реалізм.

Тема 2. Естетика Стендаля. Особливості літературної ситуації у Франції. Становлення реалізму і його співіснування з романтизмом. Класицистичні традиції у Франції 1820-х років і естетика Стендаля. "Расін і Шекспір", "Вальтер Скотт і" принцеса Клевська «як перші» реалістичні маніфести". Проблемно-тематичне і жанрово-естетичне рішення теми молодого героя в романі Стендаля "Червоне і чорне" (1830): особливості жанру, романної структури, автор і герой. Соціальне Узагальнення, соціальний аналіз і художній психологізм в романі. «Наполеонівська ідея» героя в контексті французької Реставрації.

Тема 3. Реалістичний метод О. де Бальзака. Бальзак як явище світової культури. Системність та історизм в естетиці та поезії письменника: досягнення історії і суб'єктивних обставин (людські пристрасті, ілюзії, інтереси) — «опис вад та чеснот», концепція суспільства як цілісного організму. Передмова до «Людської комедії» як естетичний маніфест реалізму XIX століття. Структурність суспільства і структура художнього цілого (роману): єдність "Людської комедії" і поняття циклу. Повість «Гобсек» (1830; 1835). Поетика і структура характеру. Поезія «негативних величин».

«Батько Горіо»(1834-1835). Проблема молодого героя, структура роману і особливості жанру. Шекспірівська тема в романі. «Втрачені ілюзії» (1837-1843). Структура роману і його жанр. Система образів і проблема молодого героя. Суспільство як головний герой.

Дилогія «Бідні родичі» (1846-1847). Тема пристрасті і принципи її художнього втілення в романі «Кузина Бетта»(1847). Особливості психологізму Бальзака і психологізм в реалізмі XX століття.

Тема 4. Новели Меріме. Літературна боротьба у Франції в 1820-і роки: романтизм, класицизм, реалізм. Естетика Меріме і періодизація його творчості. Роман «1572. Хроніка часів Карла IX» (1829) як «сучасний погляд на минуле» «скорботної душі». Жанрові особливості роману і організація конфлікту і сюжету. Історичне і політичне в романі як національна специфіка жанру. Драматизація роману як відображення драми історії.

Герой, проблематика, поетика новел. Стик літературних традицій в "екзотичних" новелах: «Таманго», «Матео Фальконе», «Кармен». Тип героя, сюжет, авторське оповідання. Автор-герой-оповідач у новелі «Кармен». Психологічно-драматичний аналіз характеру в новелах "Арсена Гійо", «Етрусська ваза». Композиційно-епічне ускладнення новелістичного сюжету і роль оповідача.

Повернення до романтичної поетики, посилення в фабульній мотивації цікавого і таємничого, «місцевого колориту», романтична Поетика в осягненні глибоких рівнів психіки героїв («Лот», «Джуліан»). Меріме і російська література.

Тема 5. Літературна діяльність Г. Флобера. Особливості творчого розвитку і характер естетики письменника. Романна творчість Флобера: "Пані Боварі" (1857) і " Виховання почуттів "(1869).

«Пані Боварі» — структурно-жанрові особливості. "Доцентровість" роману і образ Емми Боварі. Особливості психологічного аналізу; конкретно-історичне і символічне в романі; специфіка художнього докору. Естетика "об'єктивізму" і об'ємна організація тексту як засіб вираження авторської позиції.

«Виховання почуттів.» "Історія молодого людини" і трансформація традиції Бальзака і Стендаля. Традиція виховного роману і деромантизація героя. «Доцентровість» романа і нова «епіка». Історико-політичний і соціально-психологічний скептицизм письменника. Реалізм Флобера як «завершення» етапу «класичного критичного реалізму XIX століття і початок нового етапу в розвитку реалістичної системи: флоберовська традиція у світовій літературі.

Змістовий модуль 2. Реалізм в Англії та Германії XIX століття.

Тема 6. Ч. Діккенс. Основні тенденції та етапи творчого шляху. Гуманізм і художні відкриття Діккенса як традиція світової культури. «Посмертні записки Піквікського клубу» (1837) і літературна традиція. Особливості структури і «вічні образи». Характер соціального аналітизму та історизму. Сатира і гумор в романі як "комічному епосі".

«Домбі і син» (1846-1848): конфлікт, герой, жанр. Діалектика соціального узагальнення та індивідуального. Герой з народу в романі і авторський пафос. Роль складних лейтмотивів в романі і характер вирішення конфліктів.

Творчість Ч. Діккенса 1850-х років. "Девід Коперфілд «(1850) і» початок психологічного реалізму" (Є. Генієва). Жанрова природа і особливості сюжетної організації роману. Тема добра і зла і особливості її художнього втілення.

"Важкі часи" (1854) - роман про робочий клас і традиція робочої теми в англійській літературі. Конфлікт часу і антитеза в романній і образній структурі. Соціальний аналіз і сатира. Соціально-політичний пафос і автор в романі. "Холодний дім" (1853) і «Крихітка Дорріт «(1857) як» грандіозні соціальні епопеї " (Т. Сільман). Жанрова природа романів і сучасність їх структури. Соціальні узагальнення (образ соціальної системи і сатира) і динаміка психологізму. Символіко-алегоричний початок в романах Діккенса.

1860-ті роки у творчому житті Діккенса і роман "великі надії" (1860). Загальна характеристика еволюції романної естетики і характеру. Роль детективного сюжету (таємниця

сюжету і таємниці суспільства) в організації структура роману. Трансформація виховного роману, новий рівень в осягненні характеру, своєрідність художнього психологізму і оповіді.

Тема 7. У. Теккерей. Естетичні та літературно-теоретичні погляди і позиції. Значення традицій XVIII століття. Творчість 1840-х років. "Ярмарок марносластва" (1848): жанрова своєрідність. Сюжетно-композиційна структура і система образів. Проблема молодого героя: образ Беккі Шарп, його сюжетно-композиційні функції і європейська традиція героя-аррвіста (кар'єриста-авантюриста). Огляд і принципи типізації в образній системі «континентальної» частини роману. Образ Лялькаря і Автор. Концепція життя і «іронічна етика». Сатира і іронія в романі.

Творчий шлях Теккерей в 1850-1860-е роки. "Історія Генрі Есмонда" (1852): жанрова природа-діалектика жанрових структур сімейного, історичного та політичного романів. Традиція і новаторство Теккерей в історичному жанрі. Образ Генрі Есмонда і авторська концепція історичного процесу. Мемуарність стилю,» об'єктивна суб'єктивність " відтворення історії, художній психологізм і голос автора.

Тема 8. Ш. Бронте і Дж. Еліот. Роман «Джейн Ейр» (1847) і англійська традиція соціально-побутового та психологічного романів. Проблема характеру героїні і жанрово-стильова природа роману. Реалістична діалектика обставин і характерів і романтичні «імплікації». Драматизм роману і особливості його ком-позиційно-оповідної будови: діалог та не особисто пряма мова, психологізм і авторські описи.

Джордж Еліот (1819-1880).

Етапність творчості письменниці в еволюції англійської соціального реалізму. Особливості світогляду, філософсько-етичні та естетичні позиції письменниці: Спіноза, Конт і Фейєрбах в системі її антропоцентристських і еволюціоністських поглядів. Своєрідність "суворого реалізму" Еліот: правдивість і ідеал, антипозитивізм Еліот і еволюція соціального аналітизму в її художній системі. Періодизація творчості.

«Млин на Флосі» (1860): соціально-психологічний конфлікт у романі, система образів, узагальнення та індивідуалізація, тип і характер, психологічний як форма сюжетно-композиційного вираження соціально-аналітичного. Спадковість і детермінізм в романі " Міддлмарч "(1873) як вершина творчості Еліот і відображення еволюції її реалізму. Проблемно-тематична і жанрово-оповідна цілісність роману. Якісно нові історизм і епічний початок в романі: "діюча модель англійської провінції" як структурна основа твору. Антивікторіанство в романі і жанрові традиції епохи; епічне, драматичне й ліричне в романі. Проблема ідеалу і іронія в романі і образи Дороті Брук і Терциуса Лидгейта.

Тема 9. Творчість Г. Гейне. Французька еміграція Г. Гейне. Французька культурно-естетична ситуація 1830-х років та особливості публіцистики і естетики Гейне: «Романтична школа в Німеччині» (1836). Поезія і дійсність в «Сучасних віршах» (1843-1844). Сатира і ліричний герой.

Позма Г. Гейне " Німеччина. Зимова казка» (1844). Особливості жанру і типологія ліро-епічної поеми: сюжет, структура, ліричний герой. Романтична суб'єктивність і реалістичний епізм. Характер історизму: революційний ідеал поета і сатиричне викриття; німецька історія і тема народу. Епічне, ліричне і публіцистичне в структурі поеми

Гейне після 1848 року «Вірші різних років» (1853-1854). Сатира і антибуржуазний пафос. Значення творчості Гейне для становлення критичного реалізму в Німеччині.

Тема 10. Ш. Бодлер. Соціальні, духовні та естетичні позиції поета. Сутність «бодлерівського питання». «Квіти зла» (1857; 1861; 1869; 1895) як поворотний явище в історії

французької поезії; цілісність структури, поетичні мотиви й образи збірки як «ліричної сповіді сина століття».

"Паризькі картини": рівноправність "заколот «оповідного» я" і об'єкта зображення; імпресіоністичність замальовок.: традиції богоборчої романтичної поезії Байрона; історична природа заколоту поета. "Сплін і ідеал" і поетична концепція поета, її романтичний генезис. "Сплін" як» особистісний " цикл, відчуження від дійсності, сила заперечення і томління по красі і гармонії; діалектика краси і зла. Любовні вірші як відображення драми любові і пошуку гармонії. Багато проблемність розділу «Смерть»: драматизм, романтичний спиритуалізм, смерть як позбавлення від страждань. Місце циклу «Квіти зла». «Вино»: демократизм і галльський характер віршів розділу. Поезія Бодлера як традиція світової літератури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Реалізм у Франції XIX століття.												
Тема 1. Естетика реалізму.	1	1										
Тема 2. Естетика Стендаля.	3	1	2									
Тема 3. Реалістичний метод О. де Бальзака.	12	2	2			8						
Тема 4. Новели Меріме.	11	2	2			7						
Тема 5. Літературна діяльність Г. Флобера.	2	2										
Разом за змістовим модулем 1	29	8	6			15						
Змістовий модуль 2. Реалізм у Англії та Німеччині XIX століття.												
Тема 6. Ч. Дікенс.	4	2	2									
Тема 7. У. Текерей.	9	1				8						
Тема 8. Ш. Бронте та Дж. Еліот.	1	1										
Тема 9. Творчість Г. Гейне.	1	1										
Тема 10. Ш. Бодлер.	10	1	2			7						
Разом за змістовим модулем 2	25	6	4			15						
Усього годин	54	14	10			30						
Модуль 2												
ІНДЗ	2		-	-	2			-	-	-		
Усього годин	56	14	10		2	30						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Роман Стендаля «Червоне та чорне»	2
2.	Художній світ О. де Бальзака	2
3.	Повість Дикенса «Різдв'яна пісня у прозі»	2
4.	Проблематика збірника Бодлера «Квіти зла»	2
5.	Новела Меріме «Кармен»	2
	Усього	10

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Передмова до «Людської комедії» Бальзака	8
2.	Екзотичні новели Меріме-реалізм або романтизм	7
3.	Роман без героя Текерея	8
4.	Композиційні загадки збірки Бодлера «Квіти зла»	7
	Всього	30

9. Індивідуальні завдання

Написати есе на тему: «Інтерпретація «Кармен» П. Меріме у мистецтві».

10. Методи навчання

Лекційні та семінарські заняття, конспектування, аналіз текстів, обговорення.

11. Методи контролю

Опитування на практичних заняттях; ІНДЗ; МКР, контроль самостійної роботи студентів, іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий Модуль 3		Змістовий Модуль 4	50= 25+25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5	10	5	5	10		

Шкала оцінювання: національна і ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Лекційні матеріали.

14. Рекомендована література

1. Стендаль Ф. "Ваніна Ваніні". "Червоне і чорне". "Пармська обитель". Статті: "Расін і Шекспір". "Вальтер Скотт і принцеса Київська".
2. Бальзак О. "Шагренева шкіра". "Невідомий шедевр". "Гобсек". "Батько Горіо". "Втрачені ілюзії". Статті: «Передмова до "Людської комедії"». "Етюд про Бейля".
3. Меріме П. "Матео Фальконе". "Кармен". "Етрусська ваза". "Венера Ільська". "Локіс". "Хроніка часів Карла IX".
4. Флобер Г. "Пані Боварі". "Проста душа". "Саламбо".
5. "Квіти зла": "епіграф до засудженої книги", "Альбатрос", "Лебідь", "відповідності", "Краса", "Сплін", "Дзвін", "Волосся", "Падаль", "Вино ганчірників", "Пейзаж", "старенькі", "Авель і Каїн", "літанії Сатані", "кришка", "дві сестриці", "плавання".
6. Діккенс Ч. "Домбі і син". "Великі надії". "Девід Коперфілд". "Дзвін".
7. Теккерей У. "Ярмарок марнославства".
8. Бронте Ш. "Джейн Ейр".
9. Еліот Дж. "Млин на Флосі".
10. Гебель Ф. "Юдифь".
11. Гейне Г. "Книга пісень". З розділу "Юнацькі страждання": "Зловісний марився мені сон...", "Біг я від жорстокої геть...", "Гренадери", "розмова в Падернборнському степу" ; з розділу "ліричне Інтермеццо": «Троянди на щічках у милої моєї», "На півночі дикому", "Вони мене

пошматували...", "За столиком чайним у вітальні..."; з розділу "Повернення на батьківщину": "У цьому житті занадто темною", "Не знаю, що стало зі мною...", "Коли мені сім'ю моєї милої...", "Змінюються покоління", "я риса покликав, він з'явився в мій дім", "на серці гніт", "фрагментарність Всесвіту мені щось не подобається", " о Якщо ти станеш моєю дружиною...", "Ось сусід мій, дон Енрікец..."; з циклу "Північне море": "Морське бачення", "Питання", "В гавані". Романцери: "Азра", "Enfant perdu". Різні вірші останніх років. "Miserere". Поема " Німеччина. Зимова казка".

12. У. Уйтмен. сб. "Листя трави": "Пісня про сокиру", "зараз, повний життям", "Бий, бий, барабан", " піонери! Про піонери!", "Якомусь цивільному", " о капітан, мій капітан!".

Базова

1. Проскурнин, Б.М. История зарубежной литературы XIX века: западноевропейская реалистическая проза / Б.М. Проскурнин, Р.Ф. Яшенькина. – М.: Наука, 1998.

2. История западноевропейской литературы XIX века: Австрия, Германия: учеб. пособие для студентов вузов / под ред. А.Г. Березиной, А.В. Белобратова, Л.Н. Болубояриновой. – М.: Academia; СПб.: СПбГУ. Филол. фак., 2004.

3. Зарубежная литература XIX века: Практикум. – М.: Флинта: Наука, 2002.

4. История зарубежной литературы XIX века. В 2 ч. / под ред. Н.Г. Михальской. – М.: Просвещение, 1991. – Ч.2.

Допоміжна

1. Храповицкая, Г.Н. История зарубежной литературы. Западноевропейский и американский реализм (1830-1860-е гг.): учеб. пособие – М.: Академия, 2005.

2. Храповицкая, Г.Н. Реализм в зарубежной литературе (Франция, Англия, Германия, Норвегия, США): Практикум. – М.: Академия, 2006.

3. Аникин, Г.В. История английской литературы / Г.В. Аникин, Н.П. Михальская. – М.: Высш. шк., 1998.

15. Інформаційні ресурси

1. Энциклопедия культур. [Электронный ресурс]. Режим доступа: Déjà vu <http://ec-dejavu.ru>

2. История всемирной литературы. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://feb-web.ru/feb/ivl/default.asp>

3. Библиотека – Кафедра истории зарубежной литературы МГУ. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.philol.msu.ru/~forlit/Pages/Biblioteka.htm>

4. Учебники по истории зарубежной литературы XIX века. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/izl-hih-soloveva/index.htm>

